

May You Remember it Today with Compassion

TiM Yom Iyun Rosh Hashana 5785 - Leah Silver

ויהי אחר הדברים האלה והא-להים נסה את-אברהם ויאמר אליו אברהם **ויאמר הנני (8)**: ויאמר קח-נא את-בנך (3) את-יחידך אשר-אהבת (8) את-יצחק ולך-לך אל-ארץ המרגה והעלהו שם לעלה (1) על אחד ההרים אשר אמר אליך:

וישכם אברהם בפקר ויחבש את-חמלו וילקח את-שני נעריו אתו ואת יצחק בנן ויבקע עצי עלה ויקם ולך אל-המקום אשר-אמר-לו הא-להים: ביום השלישי וישא אברהם את-עיניו וירא את-המקום מרחק: ויאמר אברהם אל-נעריו שבו-לכם פה עם-החמור ואני והנער נלכה עד-פה ונשתחוה ונשובה אליכם: וילקח אברהם את-עצי העלה וישם על-יצחק בנן ויקח בידו את-האש ואת-המאכלת וילכו שניהם יחדו: ויאמר יצחק אל-אברהם אביו ויאמר אבי **ויאמר הנני בני (8)** ויאמר הנה האש והעצים ואינה הששה לעלה: ויאמר אברהם א-להים יראה-לו הששה לעלה בני וילכו שניהם יחדו: ויבאו אל-המקום אשר אמר-לו הא-להים ויבן שם אברהם את-המזבח ויערו את-העצים ויעקד את-יצחק בנן וישם אתו על-המזבח ממעל לעצים: וישלח אברהם את-ידו ויקח את-המאכלת לשחט את-בנן:

ויקרא אליו מלאך ה' מן-השמים ויאמר אברהם אברהם **ויאמר הנני (8)**: ויאמר אל-תשליח ידך אל-הנער ואל-תעש לו מאומה (6) כי עתה ידעתי כירא א-להים אתה ולא חשכת את-יחידך ממני (2): וישא אברהם את-עיניו וירא והנה-איל אחר נאחז בסבב בקרניו (12) וילך אברהם ויקח את-האיל ויעלהו לעלה תחת בנן: ויקרא אברהם שם-המקום ההוא ה' ויראה אשר יאמר היום בחר ה' ויראה: ויקרא מלאך ה' אל-אברהם שגית מן-השמים: ויאמר בני נשבעתי נאם-ה' כי יען אשר עשית את-הדבר הזה ולא חשכת את-בנך את-יחידך (8): כי-ברך אברהם והרבה ארבה את-זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על-שפת הים וירש זרעך את שער איביו: והתברכו בזרעך כל גונו הארץ לעבד אשר שמעת בקלי: וישב אברהם אל-נעריו ויקמו וילכו יחדו אל-באר שבע וישב אברהם בבאר שבע:

ועקדת יצחק...

1 ובננו את-במות הפעל לשרף את-בניהם באש עלות לבעל אשר לא-צויתני ולא דברתי ולא עלתה על-לבי: (ירמיה י"ט:ה)

And it is written, with regard to human sacrifice: “And they have also built the high places of the Ba’al, to burn their sons in the fire for burnt offerings to Ba’al, **which I did not command, and I did not speak, nor did it come into My heart**” (Jeremiah 19:5). The Gemara interprets each phrase of this verse: **“Which I did not command,”** this is referring to **the son of Mesha, king of Moab**. King Mesha sacrificed his son, as it is stated: **“Then he took his firstborn son, who would reign after him, and he offered him as a burnt-offering”** (II Kings 3:27). **“And I did not speak,”** this is referring to **Jephthah**, who sacrificed his daughter as an offering. **“Nor did it come into my heart,”** this is referring to **Isaac, son of Abraham**. Although God commanded Abraham to sacrifice Isaac, there was no intent in God’s heart that he should actually do so; it was merely a test. (Ta’anit 4a)

2 אמרו חכמים במשנה, שקיים אברהם אבינו את כל התורה עד שלא ניתנה. ומניין למדה? אמרו במדרש: מעצמו למד... באהבתו הגדולה לה' גילה אברהם אותו ואת דרכיו, וכל אשר עשה, מתוך אהבה וקרבה עשה... לפיכך בא לו נסיון העקידה. שהרי בניסיון הזה נצטווה אברהם לעשות דבר שבאמת אין הוא מבין אותו כלל, להעלות את יצחק בנו לעולה, ונוגד הוא הצו הזה את כל תפיסת אמונתו ועולמו, לפיכך הוצרך אברהם לקיים את צו

הנבואה אך ורק מתוך יראה. לא יכול אברהם להבין או להזדהות עם ציווי העקידה, שהרי סוף-סוף יודעים אנו, שבאמת לא היה זה רצון ה'... ולא קיים אברהם את הציווי הזה אלא מתוך משמעת היראה, כעבד נכנע העושה רצון רבו. ולכן משעמד בניסיון הזה נאמר לו: "עתה ידעתי כי ירא א-לוהים אתה". הנה נתברר לפני העולם כולו שלא מידת האהבה בלבד יש באברהם, שהיא המביאה אותו לקיים את דבר ה' מתוך קרבה והבנה; אלא אף כשלא הבין ולא ידע, נמצאה בו מידת הרתיעה מפני הבורא, שהיא המחייבת אותו לקיים מצוותיו כעבד לפני רבו. (ר' חיים בתו, אני לדודי)

(A3) ר' אילעאי עופרן: עקדת יצחק והשבר האפיסטמולוגי

Epistemological breaks: the discontinuity of scientific progress

Bachelard was critical of Auguste Comte's positivism, which considered science as a continual progress. To Bachelard, scientific developments such as Einstein's theory of relativity demonstrated the discontinuous nature of the history of sciences. Thus models that framed scientific development as continuous, such as that of Comte and Émile Meyerson, seemed simplistic and erroneous to Bachelard. Through his concept of "epistemological break", Bachelard underlined the discontinuity at work in the history of sciences. However the term "epistemological break" itself is almost never used by Bachelard, but became famous through Louis Althusser. He showed that new theories integrated old theories in new paradigms, changing the sense of concepts. (Wikipedia)

B) Rav Yosef Ibn Kaspi suggests that we not remove the dialogue between G-d and Abraham from the context of the ancient Near East from whence it originated and to which it applied - at least in the first instance. Abraham lived in a world of idolatrous child-offerings, a blood-thirsty god Molech who demanded that fathers demonstrate their fealty to him by placing their children on his fiery altar (tragically this ancient and cruel form of idolatry has returned with a vengeance to the present-day Middle East, with Palestinian parents, teachers and preachers encouraging children not only to blow themselves up in a raining fire of explosives but to take with them to the burning grave-pyre innocent Israeli mothers and babies). Hence Abraham was almost expecting the Divine voice to command, "Take now your son, your only son, the one whom you love, to the land of Moriah, and offer him up as a whole burnt offering" (Genesis 22:2). And given the fanatical religious climate of the Middle East, Abraham's silent acquiescence is to be expected of a person of faith. From this perspective, the real test comes with G-d's second command, just at the crucial moment when "Abraham sent forth his hand and he took the knife to slaughter his son." The deus ex machina arrives as an angel of G-d from heaven, crying out, "Abraham, Abraham! do not send forth your hand to the lad, and do not do him any harm, for now I know that you fear G-d and you did not withhold your son, your only one, from Me". (Genesis 22: 10-12). Ibn Kaspi would argue that the entire point of this Biblical event is to teach against child sacrifice, to show how qualitatively different are the demands of a loving G-d of life and peace from the bloodthirsty cruelty of Molech and his Islamic - fundamentalist heirs. And for this Biblical commentator, Abraham truly passes this test when he obeys the second command of the angel, with the end of the verse I last cited perhaps to be translated, "for now I know that you fear G-d, and you did not remove (hasokh may well be translated to mean to remove, take away, cause to be absent) your son, your only one, because of Me (my first commandment)" (Genesis 22:12). To a great extent, Rashi seems to be in fundamental agreement with the position of Ibn Kaspi. Apparently for Rashi, the ideal Divine will is for Abraham's children to live by G-d's laws in constant commitment, and not to die for them in a momentary act of martyrdom. (Rav Shlomo Riskin, Jerusalem Post)

4 וְנִתְעַדוּ בְּפִרְשׁוֹת וּבְטִהָרָה / לְקַדֵּשׁ שֵׁם הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא.
וְאִישׁ אֶת אַחִיו חֲזָקוּ בְּעִזָּה / לְדַבֵּק בְּיִרְאָה טְהוֹרָה / בְּלִי לַכְרוּעַ לְעַבּוּדָה זָרָה.
וְלֹא חָסוּ גֵבֶר וּגְבִירָה / עַל פְּנִים צְפִירַת תִּפְאָרָה.
אֲבָל אֲזָרוּ גְבוּרָה יִתְרָה / לְהַלּוֹם רֹאשׁ וּלְקַרוֹץ שְׂדֵרָה.
וְאֵלֵינוּ דָּבְרוּ בְּאַמְיָרָה / לֹא זָכִינוּ לְגַדְלָכֶם לְתוֹרָה / נְקַרִיבְכֶם כְּעוֹלָה וְהִקְטַרְתָּ. (קינה כ"ב)

The parents were particularly concerned with the children. They were afraid that when they themselves would be killed, the Crusaders would take the children, baptize them and raise them as Christians. The parents tried to influence the older children to remain faithful, but could not accomplish this with the younger children. Therefore the parents killed the younger children first. (Koren Mesoret HaRav Kinot)

5) ירושה/ חיים גורי

האיל בא אחרון. ולא ידע אברהם כי הוא משיב לשאלת הילד, ראשית-אוננו בעת יומו ערב. נשא ראשו השב. בראותו כי לא חלם חלום והמלאך נצב – נשרה המאכלת מידו. הילד שהתר מאסוריו ראה את גב אביו. יצחק, כמספר, לא העלה קרבן. הוא חי ימים רבים, ראה בטוב, עד אור עיניו כהה. אבל את השעה ההיא הוריש לצאצאיו. הם נולדים ומאכלת בלבם.

6) ..How does Avraham deal with this dual challenge? In keeping with the dual aspect of God's command to him, his response also seems to display a certain duality. While he accepts the command and is willing to carry it out in full, he appears to maintain his belief that the monumental contradiction between the promises he had received thus far and this new command will somehow be resolved, and that through Yitzchak he will indeed merit a multitude of descendants...

In the Selichot we say, "Answer us as You answered Avraham our forefather on Mount Moriah. Although it is not written anywhere in the whole story of the akeida that Avraham prayed, the idea of him praying is firmly supported by what we have said thus far. All his actions were undertaken with a dual intention: prayer that the decree would change, and readiness to fulfil God's command either way. And this day remember unto the descendants of Yaakov with mercy the binding of Yitzchak. (R' Amnon Bazak, ibid.)

“עננו כשענית לאברהם אבינו בהר המוריה”

לזרעו היום ברחמים תזכור...

גו' די טל קופלמן היא סופרת ומאירת. (929)

7) ...ועכשיו, כששוב אני קוראת את הפסוקים - אני מבינה למה כל כך כעסה, ולמה כל כך "הגזמתי". גם אני, כמו כל אמא לחייל קרבי, חיה בתוך סתירה. "קח נא את בנך" אומר האל, אומר הגורל. נכון, בחרתי לחיות כאן בארץ הזאת - וזו עסקת חבילה. הבנים שלנו מגשימים בגופם את הבחירה שלנו, ההורים - לחיות כאן, בארץ, כציונים. אבל "אל תשלח ירך אל הנער" אומר המלאך, אומר הלב, אומרת הבטן. כי אין לי בעולם דבר יקר יותר מאשר הילד שלי. ומה יכול להיות יקר לנו יותר מאשר החיים?

8) And here I get to the story of the Akeida. I would like to offer a small chiddush, a problem for which at present I have no solution, but perhaps through this chiddush we will find one..... God turns to Avraham and says to him 'take your son, your only son, the son you love, Yitzchak'. In contrast at the end of the episode when God sends an angel of God that calls to Avraham he says ' For now I know that you are God fearing, that you did not withhold your son, your only son from me'. It is not written here 'the one you love', as is done so previously! Something in the nature of the soul of a man screams here to heaven.

when a father raises a knife to his son, he harms the very foundation of love. He is for certain 'God fearing', but he cannot be loving with a knife. It is an oxymoron. The alarming question is what exactly does God want from us? God tests Avraham, elevates him, but at the end of the day he does not want Avraham to sacrifice Yitzchak. Because it is God Himself that says 'Do not send your hand on this youth and do not harm him' - because also this lad is mine and I do not want you to offer him up as a sacrifice. As is known on Rosh Hashanah we do not blow a knife, we blow from the ram's horn, that came in exchange for sacrificing the son. God is a God that desires life. Three times through the story of the Akeida the leading word appears 'Hinneni - I am here'. It is not a geographical term. It does not describe a place, he conveys rather a condition of one's soul. The meaning of 'Hinneni' is the meaning of condition of my soul, we are speaking of man who stands before his sender and says to his sender 'Hinneni'. I in my wholeness stand with you(.....). In the middle of climbing the mountain Yitzchak turns to his father and asks 'My father' and then comes the second time and Avraham says 'I am here my son - Hinneni Beni'. Avraham is torn between הני and הני. There are two loves here, the love of a father for his son and the love of man for his Creator - הני and הני בני. To which voice to heed? To the Divine voice that calls 'Take your son, your only son who you love'. Or to the voice that calls 'Father father'? Avraham continues along the way and then he takes the knife, but still does nothing. But before he manages to act he hears the voice of the Angel saying to him 'Avraham Avraham' - twice! Which Avraham are you? The one that is הני to God or the הני to your son? And here Avraham has to decide, and his answer: 'הני that is to the Angel of God and not to my son(.....) Many times we are asked by Chutznikim who are not aware of the dynamic existence of living in Israel 'Is it not dangerous', or 'how can you put your children in danger like that'. And we respond that we are דביקים בחיים - attached to life. We don't sacrifice our children to death, or send them Chalila to blow themselves up.....therefore Akeidat Yitzchak is so shocking every year, but we are a nation of the 'shofar' and not a nation of the 'knife'. We are attached to life and hold on to life and if life is dangerous we try to make it easier. We do not give up on life for life. Eretz Yisrael is our life. Am yisrael is our life and if they threaten our life we will protect it through life itself. This is the essence of our existence: not a nation of martyrs but a nation that עבדה ושמרה.....'when we speak about protecting our nation we do through the voice of the Shofar, from the understanding that the Holy One is a father seeks life and from an appreciation that a father is not cruel to his children. From an understanding that a father does not wave a knife chalila, to slaughter his son. With this we play a double game. On the one hand we are the sons of Avraham, that need to learn the deep message of the akeida, that we have a life of הני and at the same time we have a life of בני הני. We pray to The Holy One that he does not test us in this terrible conflict between הני and הני בני (Rav Binyamin Lau: Akeidat Yitzchak Lezaro p106, translation of Tanya White)

9) In one popular rabbinic interpretation of this story, as the rabbi tells Hannah in *Fervor*, Sarah died not from hearing that her son was to be killed but from the shock of hearing that he was still alive after he was supposed to be sacrificed. Here is what the rabbi tells Hannah: "You may have heard of refeeding syndrome. When a starved person eats too much too quickly, the body can't take it. Insulin levels soar, the heart runs wild. In extreme cases, fatal, instant death. It wasn't grief that killed Sarah, but the resumption of ordinary happiness." The rabbi's lesson? "Be cautioned, Hannah. Do not lose hope." (commentary.org/seth-mandel/hersh-goldberg-polin-and-the-hope/)

10) בעם ישראל ישנה מצווה לקדש את השם אפילו נוטל את נפשו. גם השהידים הערבים הולכים למות למען ייחוד האל. אולם תהום אדירה שבין חושך לאור מפרידה ביניהם.

במדרשים השונים מופיעים תיאורים ארוכים ומפורטים של שלושת הימים שלפני העקדה, שבהם צעדו אברהם ויצחק בצוותא לעבר הר המוריה. שנים רבות חיפשתי, אך בעשרות המדרשים המנסים לתאר את שיחת האב עם בנו המובל לטבח – אין ולו מדרש אחד המספר שהם דיברו על אודות גן העדן המצפה ליצחק. לכאורה, עובדה זו תמוהה: מתבקש היה לספר שאברהם הרגיע את בנו ואמר לו שהוא עתיד להגיע לגן עדן לאחר עקדתו. ובכל זאת, אין אף מדרש הטוען כך.

גילוי מפתיע זה מעמיד אותנו על ההבדל הקוטבי שבין מסירות נפשם של אברהם ויצחק בשעת העקדה, לבין מסירות נפשם של בני ישמעאל בימינו. אברהם הלך לעקוד את בנו למען ייחוד ה' בלבד. מעולם לא עלה על לבו

שהעקדה היא לטובת יצחק, כדי שיזכה להגיע לגן העדן, והוא לא שגה באשליות על אודות החוויות והתענוגות המצפים לבנו לאחר שחיטתו. אדם מישראל אינו רוצה למות כדי להגיע לעולם הבא, אך מוכן למסור את נפשו למען קונו. בלי לקוות לחיים טובים יותר בעולם האמת.

השאהידים, המוכנים למות למען קיום מצוות דתם, אינם מוסרים את נפשם למען ייחוד ה' המופשט, אלא כדי להגיע לעולם הבא. המצווה הגדולה ביותר – קידוש שמו יתברך – הפכה בעיניהם לכלי למימוש מאווייהם המתועבים ביותר. מסירות נפשם אינה למען ייחוד ה', אלא למען תאוותיהם הגשמיות.

זהו ההבדל היסודי שבין מקדשי השם בכל הדורות, הצועדים בעקבות אברהם ויצחק, לבין השאהידים המוסלמים של היום. אף כי המוסלמים נמנים על 'קהל המייחדים', כדברי הרמב"ם, הם חיללו את מושג קידוש השם, ובכך הוציאו עצמם מקהל המוסרים עצמם על קדושת השם.

רק אנו, בני אברהם, יצחק ויעקב, מוסרים את נפשנו למען קידוש שמו הגדול ולא למען טובתנו שלנו. רק אנו זכאים להתחנן, להתפלל ולרצות את קוננו שיחוס עלינו וישמור עלינו מהקמים עלינו להרגנו: 'שומר גוי אחד שמור שארית עם אחד, המייחדים שמך, ה' א-להינו ה' אחד.' (929 מתוך דברים שנשא הרב עמיטל ז"ל)

(11) בַּמָּה אֶקְדֶּם ה' אִפְּךָ לֹא-לֵהי מָרוֹם הֶאֱקַדְמֵנוּ בַּעֲלֹת בַּעֲגָלִים בְּנֵי שְׁנָה: הִירָצָה ה' בְּאַלְפֵי אֵילִים בְּרִבְבוֹת גְּחָלֵי-שָׁמֶן הָאֵתָן בְּכוֹרֵי פִשְׁעֵי פְרִי בִטְנֵי חַטָּאת נִפְשָׁי: הִגִּיד לְךָ אָדָם מֵהֵ-טוֹב וּמֵהֵ-ה' דֹרֵשׁ מִמֶּךָ כִּי אִם-עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאֶהְבֵת חֶסֶד וְהִצַּנַע לְכַת עִם-אֱ-לֹהֶיךָ: (מיכה ו: ו-ח)

“He has told you, O man, what is good, And what the LORD requires of you: Only to do justice And to love goodness, And to walk modestly with your God”;

וְה' אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אָנִי עֹשֶׂה: וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָה לְגֹי גְדוֹל וְעַצוֹם וְנִבְרָכוּ בּוֹ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: כִּי יִדְעֹתָיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוָה אֶת-בְּנָיו וְאֶת-בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָוֹ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן תִּבְרָא ה' עַל-אַבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר-דִּבֶּר עֲלָיו: (בראשית י"ח: י"ז-י"ט)

For I have singled him out, that he may instruct his children and his posterity to keep the way of the LORD by doing what is just and right, in order that the LORD may bring about for Abraham what He has promised him.”

(12) הקרן הנאחזת בסבר מראה את הזכות שבכוחה ישראל מחזיקים מעמד גם כשהם מסובכים בו. נאחזים ולא אובדים. יש לישראל קרן להיאחז בה. עצם קשה, דבר הקיים לעד. בה נאחזים בסבר. ומה היא אותה הקרן?

מסירות הנפש בעמידה לפני ה'. מסירותו של אברהם, שלא הייתה למעלה ממנה, עד כדי נכונותו לעמוד בניסיון הנורא לעקוד את יצחק בנו, היא הקרן הקיימת לבניו לעד, והם אוכלים את פירותיה בכל דור ודור. ...אותה קרן של איל המזכירה את חוסן של העוקד והנעקד, את אמונתם השלימה, את אהבתם ויראתם, היא הקרן העומדת לישראל עד אשר יתקע בה את הכרזת הגאולה. שהרי מה היא הגאולה? השחרור מן הסבר. (רי חיים סבתי, שם)

לְבְרִיתְךָ שׁוֹכֵן זְבוּל וְשַׁבְעָה זְכָרָה לְעֵדָה סוֹעֶרָה וְנִגְוָעָה וְשִׁמְעַתְּךָ תִּקְיָעָה תוֹקְעָה וְתִרְוָעָה וְאָמַר לְצִיּוֹן בָּא זְמַן הַיְשׁוּעָה יְבוֹן וְאַלֶּיָה אָנִי שׁוֹלֵחַ עוֹקֵד וְהִנְעַקְדָה וְהַמְצַבָּח	אָמַר לְאַבְרָהָם אֶדוֹן שְׁמַיִם אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל שְׁלִישׁ אֲוֵרָיִם שׁוּבוּ לְשִׁלּוֹם מִלְּאֲכֵי מַחְנֵי יוֹם זֶה זְכוֹת לְבָנֵי יְרוּשָׁלַיִם בּוֹ שְׁעָרֵי רַחֲמִים אָנִי פּוֹתֵחַ עוֹקֵד וְהִנְעַקְדָה וְהַמְצַבָּח	עַת שְׁעָרֵי רַצוֹן לְהַפְתֵּחַ יוֹם אֶהְיֶה כְּפִי לְאֵל שׁוֹטֵחַ אֲנִי זָכָר נָא לִי בְיוֹם הוֹכַח עוֹקֵד וְהִנְעַקְדָה וְהַמְצַבָּח...
---	---	---

כתיבה וחתימה טובה !